

DOMOLJUB

ŠTEV. 34. MESEČNA PRILOGA »NOVICE V SLIKAH« LETO 42

V LJUBLJANI, DNE 21. AVGUSTA 1929

Cena 38 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljuba«, naročnina, reklamacije in inserati Upravištvu »Domoljuba« v Ljubljani.

Vlad Pušenjak:

Državni računski zaključek.

Proračun, to je sestavljanje in primerjanje dohodkov in izdatkov, z drugimi besedami: številčni načrt bodoče gospodarske dobe, mora biti kolikor mogoče natančen, resničen, izdatki, kakor tudi dohodki morajo odgovarjati dejanskemu stanju. V proračunskem letu se ne sme več, pa tudi ne manj izdati, kakor je v proračunu odobreno, dohodki ne smejo biti manjši, pa tudi ne večji, kakor določa proračun. Razlike smejo biti le neznatne, samo v izjemnih slučajih, kakor n. pr. pri uvedbi novih davkov, spremembi raznih zakonov finančnega značaja, v slučajih težkih elementarnih nezgod, v slučajih vojnih zapletljivost so večje razlike dopustne. To načelo velja za občinske, okrajne, oblastne in državne proračune. Proračun je tembolj realen (stvaren), čim bolj se uvažuje to načelo, medtem ko se proračun, ki iz daleka ne odgovarja temu načelu, označuje kot fiktiven (namišljen). Kaki so bili naši državni proračuni? Odgovor na to vprašanje nam dajo

državni računski zaključki.

V Narodni skupščini, kakor tudi v časopisu smo povdarjali, da so bili predloženi in z malimi spremembami od Narodne skupščine odobreni proračuni fiktivni. Da bi mogli to trditev i popolnoma točno dokazati, smo zahtevali, da se priobčijo računski zaključki za pretekla proračunska leta. Računski zaključek jasno pokaže, ali so se izdatki gibali v mejah odobrenih kreditov, kakor tudi, ali so dohodki dosegli proračunano vsoto. Šele predlani smo dobili računski zaključek za proračunsko leto 1924.-25., lani za proračunsko leto 1925.-26., pred dobrim mesecem pa za proračunsko leto 1926.-27. Pripomniti treba, da pri nas proračunsko leto ne odgovarja koledarskemu letu, ker traja proračunsko leto od 1. aprila do zadnjega marca.

Računski zaključek za proračunsko leto 1926.-27. opravičuje našo trditev, da je bil državni proračun za l. 1926.-27. fiktiven. Izdatki so znašali mesto proračunanih 13.019.801.799.49 Din le 11.592 milijonov

nov 633.639.78 Din, so bili za eno milijardo 427.168.139.71 Din manjši, kakor so bili odobreni, kar znači, da se za tako veliko vsoto niso izplačali odobreni krediti, da država v marsikaterem oziru ni izpolnila svojih obveznosti. Razlog za to, da zaostajajo izdatki v tako znatni višini za proračunom, je činjenica, da niso davkoplačevalci dali državi blagajni one vsote, ki se je pričakovala po proračunu, kakor tudi, da so dohodki državnih gospodarskih podjetij bili znatno manjši kakor so bili proračunani. Mesto proračunanih dohodkov 12.504.000.000 Din so znašali isti le 11 milijard 606.284.606.19 Din, so bili za 897 milijonov 715.393.81 Din ali skoraj za eno milijardo dinarjev nižji od proračuna. Ugotoviti treba, da so se v letih 1924.-25. in 1925.-26. dosegli višji dohodki, kakor so se po proračunu pričakovali, dočim se niso dosegli v l. 1926.-27. niti proračunani dohodki, kakor tudi, da so bili državni dohodki v l. 1926.-27. skoro za pol milijarde dinarjev nižji kot v l. 1925.-26. To za drž. finance neugodno nazadovanje je posledica gospodarske krize, ki se je razvila v l. 1926.-27.

Značaj rač. zaključka.

Rač. zaključek za leto 1926.-27 je za presojo državnih financ mnogo večjega pomena, ko prejšnji rač. zaključek, ker je zelo blizu sedanji dobi; ta rač. zaključek bo omogočil, da bodo proračuni v bodoče bolj točno sestavljeni, da bodo bolj odgovarjali stvarnosti ko doslej. Z rač. zaključkom vred se je objavila i bilanca državnega premoženja in državnih dolgov ter račun obratnega kapitala. Glavna kontrola, naš najvišji računski sodni dvor, v svojem poročilu sicer povdarja, da je rač. zaključek sestavljen v smislu tozadevnih zakonskih predpisov, a da niso rač. zaključku priložene bilance drž. podjetij in posestev, kakor tovarne sladkorja, rudnikov, posestva Belje, Topolovec, zdraviliška Rogaska Slatina (v l. 1926.-27. je bilo še državna last) itd., da bi se moglo videti, kako so gospodarile te državne ustanove. V poročilu se navaja, da so sicer izdatki vseh

ministrstev, razen prosvetnega, manjši ko v proračunu, da pa so se nekateri krediti prekoračili in ni zato oskrbelo po zakonu potrebno pooblastilo. Pri pregledu bilance se je ugotovilo, da se nahajajo pod imetjem nesigurne terjatve, n. pr. pri dveh bankah, ki sta v konkurzu, ter razna posojila, katera treba čimprej izterjati. Država dolguje raznim ministrstvom znatne vsote, na drugi strani pa ima tudi precejšnje terjatve napram posameznim ministrstvom. Skrajni čas je, da se s temi ministrstvi napravi obračun in izginejo te postavke iz bilance.

Ker so bili v proračunskem letu 1926.-27. doseženi dohodki večji ko izplačani izdatki, se pokaže prebitok v znesku 16 mil. 650.966.41 Din, ki se priklapi obratnemu kapitalu. V obratni kapital se stekajo vsi izvanredni dohodki, ki niso v proračunu navedeni, iz tega obratnega kapitala se izplačujejo vsi nujni izdatki, za katere ni kredita v proračunu.

Razlika med proračunom in računskim zaključkom.

Mnogo postavk v rač. zaključku med izdatki izkazuje znatno povečanje, še več postavk pa znatno zmanjšanje odobrenih kreditov. Povečani so krediti za draginske doklade ljudskošolskega učiteljsstva, za gledišča, za najemnine carinarne, za pomoč v slučaju elementarnih nezgod, za aeroplane, za popravila državnih cest in mostov itd.

Znižani pa so krediti za vseučilišča, draginske doklade katoliške duhovščine, za državne bolnice, za nadaljevanje započeti zgradb cest in mostov, za nove ceste in mostove, za popravilo vagonov in lokomotiv, za železniške delavnice, za pospeševanje kmetijstva, za kmetijske šole, za šumarstvo, za državna rudarska podjetja, za invalidske podpore (in sicer za okroglo 135 mil. Din) itd.

Neposredni davki so dali manj kakor je bilo proračunano, invalidski davek je dal več. Zanimivo sliko nam daje plačilo neposrednih davkov po pokrajinah. Več kakor se zahteva po proračunu je plačala Hrvaška in Vojvodina, manj pa Srbija, Crna gora, Dalmacija, Bosna in Slovenija (za več ko 13 mil. Din ali 15% manj). Takse in monopoli so dali več kakor določa proračun, istotako carine, a trošarina

manj. Državna podjetja so skoro za eno milijardo zaostala za proračunom.

Slika državnega gospodarstva, katero nam nudi računski zaključek za l. 1926-27. ni kaj rožnata, rač. zaključek nam jasno pokaže, da ni bil proračun za l. 1926-27. stvaren, temveč — fiktiven (namišljen), ker so ogromne razlike med odobrenim proračunom in izvršenimi izplačili, ozir. vplačili.

Po desetih letih...

Mi pravimo Prekmurje, oni tam preko, onstran Mure rečejo Slovenska krajina. Tako je bolj povdarjen slovenski izraz dežele. To vam je posebna dežela, samostojna, vase zaključena pokrajina, ki je kot odsekana od ostalih Slovencev. Pač nič čudno ni, saj so nekdanji gospodarji teh vasi, Madžari, z vso silo zadrževali to pokrajino v svojem območju ter ji sploh onemogočali vsako zblizanje ali kakršnokoli zvezo z osrčjem slovenskega življa. Tako je Slovenska krajina samotna in zapuščena umirala in jokala tam preko, onstran tihe Mure, nihče skoraj ni vedel zanjo, nihče se ni zanjo brigal.

Tedaj se je Slovenski krajini rodil njen Krek, veliki dr. Ivanoci. Ta je začel, za njim je nadaljeval župnik Klekl. Počasi so se začele zbirati in utrjevati narodne sile, zavest slovenstva je rastle, slovenske knjige so v desetletjih romale med te ljudi, beseda slovenska je vsaj med ljudmi veljala, — zakaj uradno je bila popolnoma brez pomena in je v vseh uradih vladala le madžarsčina — tako je bilo mogoče, da je naš slovenski rod onstran Mure ob zarji Vidove, ob velikih dnevih majniške deklaracije, pa vse potem do takrat, ki je vsem nam vzšla težko željena in pričakovana svoboda, doimel tudi čas svojega vstajenja in odrešenja izpod tisočletnega jarma. Ni bilo usojeno, da bi bilo to odrešenje koj prišlo, istočasno kot ostalim Slovencem, — še leto in dan potem je pel in žvižgal nad temi skromnimi ljudmi bič tujih grofov in oblastnikov. Nikdar do tedaj ni naš narod tam preko toliko trpel, kot v tem letu. Zato je tembolj zaželel luči, prostosti, združitve z brati. Po hudih bojih, za leto in dan se je to vendarle zgodilo.

V nedeljo je Slovenska krajina praznovala desetletnico tega velikega dne. Bil je to praznik vsega slovenskega ljudstva onstran Mure. Po vseh vaseh, po vseh domovih, povsod so bile zastave, slavoloki, venci, rože, splošno navdušenje živa priča veselega dne.

Murska Sobota je nekako središče Slovenske krajine. Tamkaj so se slavnosti desetletnice osvobodjenja začele in tamkaj so imele glavni svoj povdarek. Prišli so zastopniki mnogih vojaških in civilnih oblasti, prišel je sam zastopnik N. V. kralja Aleksandra, ki je bil prevzel pokroviteljstvo nad vso proslavo. Zbral se je narod iz cele pokrajine, v navdušenje se je izlil skozi soboške ulice, prekipeval je pri slovesnem zborovanju, na katerem so govorili za Slovensko krajino bivši poslanec Klekl, sedaj župnik v pokoju, za vel. župana mariborskega dr. Stare, za ljubljans-

sko oblast komisar dr. M. Natlačen, za mariborsko oblast komisar dr. J. Leskovar in še drugi.

Popoldne se je proslava nadaljevala v Črenšovcih. Tamkaj že 18 let domuje največji sin Slovenske krajine, borec in mučenik za to zemljo, župnik Klekl. V skromni hiši med drevjem stoji hiša, v njej biva skromen gospod, v njej sprejema in pozdravlja vsakogar, ki pride od te, od one strani. Tu, v tej hiši se je pravzaprav rodila Slovenska krajina. V tej hiši je izšel prvi slovenski list, pisan in urejevan za ljudi odstran Mure, v njih narečju, v tej hiši se je razvijala moč in sila slovenstva, v tej hiši je bil po Madžarih preganjan, ujet in skoraj na vislicah obešen voditelj Slovenske krajine, g. Klekl, v tej hiši je zbrana slovenska duhovščina sklenila in glasovala za združenje z ostalimi Slovenci. Skromna hišica med drevjem ob cesti, domovje g. Klekla že dvoje desetletij, zgodovinska stavba pokrajine onstran Mure, — ta dom je v nedeljo sprejel vse odlične goste, ki so bili prišli v Slovensko krajino praznovati njen praznik. Na dvorišču hiše je bila prirejena lepa razstava domače obrti, ki je pokazala vso pestro narodno robo naših dedov in očetov, ki je obenem pokazala čudovito tvornost, pridnost in zanimanje tega ljudstva.

Zvečer se je proslava nadaljevala še v Dolnji Lendavi. Kraj državne meje, pod robom zelenih vinogradov stoji dolga vrsta belih hiš, iz mnogih vseh zastave, pred mestom čaka množica ljudi, navdušena kliče, vzklika, ko se pojavijo gostje, — to je Dolnja Lendava. Spet govori, pozdravi, klicanje, sprevod v cerkev, litanije, blagoslov, vse v navdušenju, v močni, čvrsti veri, da je le domovina ono, kar daje srečo in zadovoljstvo vsakemu narodu, še posebej malemu slovenskemu narodu, ki je toliko trpel in se toliko boril za svojo svobodo v tej domovini.

Razen tega se je v Murski Soboti vršila še velika orlovska telovadba, po vseh vaseh so zvečer goreli kresovi, pokali so topiči, švigale rakete, igrale godbe — tako je minul dan, ki je končal prvo desetletje svobodnih dni. F. S.

Naši delavci v Franciji.

»Francija je edino upanje za naše delavce,« tako si je človek nehote mislil, ko je v torek dne 6. t. m. videl na dvorišču javne borze dela v Ljubljani množico delavcev, ki se je zbirala okrog zastopnika Francoskega Generalnega Društva za Emigracijo iz Zagreba, ki je zbiral na tem tržišču delavnih moči naše najboljše fante. Francija vleče, vse hoče tja; najbrže pa niso dovolj poučeni o tamošnjih težkih razmerah.

Radi tega objavlja oblastni izseljeniški urad v Ljubljani pismo, ki ga je prejel od svojega zaupnika iz Francije, ki so mu razmere naših ondotnih izseljencev temeljito znane in ki pozna tudi razmere v domovini.

Isti navaja dobesedno:

»Dozdeva se mi, da je naval izseljen-

cev v Francijo oziroma odtok iz domovine nenaraven in da ne odgovarja dejanskim gospodarskim potrebam. Ni namreč potrebno, da bi se izseljevali kmetijski sinovi ali celo gospodarji sami, kot se je to dogajalo, osobito v zadnjih transportih delavstva, ki so prišli sem. Naše oblasti se bodo morale popolnoma z odprtimi očmi postaviti pred resnico, da je na dnu izseljevanja v zadnjih letih manj gospodarska potreba, nego neka boleha želja po tujini in po boljšem zaslužku, nek duh avanturizma (pustolovstva), ki je že v predvojnih časih odvalil mnogo naše najboljše krvi v prekomorske države.

Izseljeniški komisariat v Parizu je imel doslikrat priliko to ugotoviti v osebnih razgovorih z našimi ljudmi, ki so se pritoževali, da so razočarani nad dejansko resnico v Franciji in ki so pri tem prosili, da jih zopet spravijo domov, češ saj mi ni bilo treba iti v tujino, toliko tudi doma zaslužim. Na vprašanje, zakaj so potem šli, se je odgovorilo: »Ko so nam pa drugi pisali kako je v Franciji lepo, koliko se zasluži, kako se tam svobodno živi v vsakem pomenu besede.«

Naše oblasti bodo torej primorane jemati s kritičnim očesom na znanje poročila naših borz dela, ki naj bi v svojih statističnih poročilih podale dejansko sliko našega narodnega gospodarstva. Vsak, ki se na borzi dela javi za posel, s tem še ni brezposeln, in vsak, ki se bo javil za pohod v tujino, ne bo smel biti vnet v statistiki nezaposlenih. Malo, nepristransko raziskovanje po deželi bo to trditev brez dvoma odobrilo.

Oblastnemu izseljenškemu uradu se svetuje, da z veliko dvomljivostjo motri vprašanje izseljevanja našega delavstva. Če se to ne bo od domačih strani nadzorovalo in če se ne bo obrnila velika pažnja na to stran izseljeništvu, se bo zgodilo, kar se je zgodilo po širokih okrajih Francije, rodovitnih, ki so brez prebivalstva, zato ker se je pustilo, da se je narod naselil po mestih. Ko se je začelo kazati pomanjkanje poljedelskega delavstva po teh krajih, je začela hirati sveda poljedelska produkcija čisto sorazmerno in tako so vsled tega še ostali kmetje imeli čisto upravičen vzrok, da so še oni zaprli svoje domove in šli v mesta. Danes se vidi, da se je grešilo precej od početka, in da se je sploh dovolilo, da pride poljedelstvo v položaj, da mora shirati.

Danes pa se selijo v ravno iste kraje tisoči italijanskih naseljencev, ki so na razvalinah starih domov bili v stanu povzdigniti cvetoče poljedelstvo.

Ako bo Slovenija dovolila, da se mu izseli vse kar dela, ako bo dovolila osobito kmetijskim sinovom, da bodo šli na pohod po svetu, kjer se dela osem ur in se lahko uživa 16 ur na dan, potem si naj bo takoj v svesti, da si s tem koplje grob, iz katerega je pozneje ne bo mogla rešiti druga sila, kot tuja roka. Če pustimo, da začnejo naši domovi propadati vsled pomanjkanja delovnih rok, potem bo vedno manj dela pri nas, nezaposlenost bo še vedno večja in hudih duhov, katere smo klicali, nas ne bo mogel nihče več osvoboditi.

Če se pa tu in tam v resnici kažejo po-

K A J E N O V E G A

d Kraljevič Andrej. Dne 15. avgusta je bil v kraljevem dvorcu na Bledu krščen na slovesen način v navzočnosti vse kraljeve družine in zastopnikov vlade tretji sin Nj. Vel. kralja. Dobil je ime Andrej. Povod krsta kraljeviča Andreja je bilo tudi mnogo Slovencev odlikovanih in izšel je ukaz o pomilostitvi.

d Ukaz o pomilostitvi. Po tem ukazu se podeljuje splošna amnestija (pomilostitev) za tiskovno kazniva dejanja, ki so bila izvršena do 6. jan. 1929, razven za ona, ki so kazniva po zakonu o zaščiti javne varnosti in po čl. 9 srbskega kazenskega zakona. Odpuste se kazni vsem osebam, ki so bile od voj. ali civ. sodišč obsojene na ne več ko dvomesečno kazen ali na denarno globo do 1000 Din, razven če so bili obsojeni na zasebno tožbo vsled obrekovanja ali klevete. Osebam, obsojenim od vojaških ali civilnih sodišč na zaporno kazen od 2 do 6 mesecev, se kazen čisto oprsti, dve tretjini pa onim, ki so bili obsojeni od 6 do 12 mesecev in pod pogojem, da tekom petih let ne zagreše nobenega kaznivnega dejanja iz koristoljubja in pod pogoji, ki so navedeni pri splošni amnestiji. Od teh amnestij pa so izvzeti oni, ki so bili obsojeni po zakonu o zaščiti javne varnosti, 2. ki so bili kot javni organi obsojeni radi podkupnine, 3. ki so bili v zadnjih petih letih kaznovani zaradi navadnega zločina in 4. ki so bili obsojeni le pogojno. Delna oprostitve kazni pa se dovoljuje: 1. eno leto kazni osebam, ki so bili že deležni dveh prejšnjih amnestij, 2. četrtino kazni, ki so bile samo enkrat kaznovane, 3. petino kazni, ki izdružujejo svojo drugo krzen in 4. šestino kazni, ki prestajajo svojo tretjo kazen. Od delnega pomiloščenja pa so izključeni oni, ki so bili obsojeni po zakonu o zaščiti države, po §§ 41, 45, 70 in 102 voj. zakona, na smrtno kazen, če jim je bila ta spremenjena v zaporno, ki so pobegli po 18. jan. 1928 in ki so bili več ko trikrat obsojeni vsled prostih zločinov. Osebam, ki so bili obsojeni na dosmrtno ječo, se kazen zamenja v 20 let. Od pomilostitve so

izključene osebe, ki so pobegnile iz zapora. Celotna oprostitev in delna oprostitve kazni se nanaša le za kazniva dejanja, ki so bila izvršena pred 6. januarjem 1929.

d Za občinske reveže na Bledu je ob priliki krsta kraljeviča Andreja daroval Nj. Vel. kralj 25.000 Din.

d Župnija Hotedršica je podeljena g. Jankotu Borštnarju, dosedanem župniku v Pečah; župnija Duplje pa g. Jožefu Vrankarju, dosedaj župniku na Mirni.

d Petindvajsetletnica župnikovanja v Mariboru je v ožjem krogu slavil 16. avgusta stolni župnik in kanonik g. Franc Moravec. — Na mnoga leta!

d Dijaki konvikt v Kranju. S pričetkom letošnjega šolskega leta se odpre v Kranju — v takozvani Škčiji — dijaški konvikt, kamor se sprejemajo dijaki, ki obiskujejo kranjsko gimnazijo. Sprejemajo se le nepokvarjeni in marljivi dijaki. Poslopje ima najlepše stanovanjske prostore v Kranju. Poleg konvikta sta vrt in tudi igrišče. V konvikt sprejemajo dijaki s celotno oskrbo. Priglase sprejema župni urad v Kranju.

d Za prednico uršulinskega samostana v Mekinjah je bila izvoljena M. Hildegarda Lebar, ki je bila zadnjih šest let prednica v Ljubljani. Za prednico Uršulink v Ljubljani pa je bila imenovana istega dne m. Elizabeta Kremžar. Bog blagoslovi njuno delo!

d Predsednik vlade gosp. general Živkovič je pretekli teden v spremstvu ministra za šume in rude dr. Korošca obiskal razna okrajna glavarstva v Sloveniji, v Celju in Mariboru pa tudi druge ustanove. Dalje je g. predsednik vlade pregledal delovanje uradov v hrvatskem Varaždinu, Novem Marofu, Križevcih in je nato v spremstvu ministra dr. Korošca odpotoval proti Zagrebu in Ogulinu.

d Blagoslovitev kapelice na Krvavcu je izvršil 18. avgusta gosp. pomožni škof dr. Rožman. Govorili so še: dr. Tominšek, p. Beneš, dr. Rožič in šolski upravitelj Lapajne, ki je v svojem govoru opozarjal

planince, naj ne bi na svojih potih nikdar ne dajali povoda za pritožbe, kmetje pa naj bi šli planincem na roko. Pri kapelici se je zbralo okrog 2000 udeležencev, med njimi

Kakovost britvice je odvisna od izredno ostrega rezila.

Posebno ostro in precizno izdelana britvica Gillette jamči zato za ugodno britje, vrhu tega pa ž njo tudi prištedite. Kupite pravčasno nove britvice Gillette!

Gillette

največ okoljskih kmetov, veliko gostov pa je bilo tudi iz Ljubljane, Kamnika in Domžal.

d Skoraj eno milijardo dinarjev so v preteklem letu poslali v Jugoslavijo naši izseljenci iz Amerike in Braziliije.

d Nedsyno umrlega ruskega generala Wrangla bodo prepeljali iz belgijskega Brüssla v Belgrad.

d Nove cigarete. Tobačni monopol bo izdal z imenom »Drina« novo vrsto cigaret, ki bodo vsebovale 70 odstotkov hercegovinskega in 15 odstotkov južnosrbskega in smirnskega tobaka. En komad bo stal 50 para.

d Razdelitev razstave »Ljubljana v jeseni«, ki se vrši od 31. avgusta do 9. septembra. V velikem paviljonu »E« bo skrbno prirejena, ponosna razstava izdelkov domače mizarske industrije in obrti in stanovanjske opreme sploh. Posamezne koje

trebe po izseljevanju vsled gospodarskih prilik, potem pa bi bilo boljše se posluževati italijanskega zgleda, ki je ugotovil, da se za vse ljudi najde dela doma, samo če se hoče.

Glavno delo pri omejevanju izseljevanja je pa pravnega značaja. Pri tem si ne morem ubraniti čustva, da se od strani odgovornih činiteljev doma ne stori dosti, da bi se v njih potopila želja po tujini, in da bi se to svetovno domotožje, ki se je našega naroda oprijelo, spremenilo zopet v požrtvovalno ljubezen do domače zemlje in do dela na domači zemlji.

Če bi smel dati en ljudeči nasvet, bi bil ta, da se naj v domovini začne velika akcija proti izseljevanju sploh in da se izseljevanje, ako se ne more preprečiti z vsemi zakonitimi pripomočki, vsaj omeji na najnižjo mero.

Neki drugi zaupnik je poročal oblastnemu izseljeniškem uradu v Ljubljani še hujše. Navajal je dobesedno: »Moje kratko mnenje je, da raste tu rod, ki pomeni socialno nevarnost za domovino. Izčrpani, npravno skvarjeni se bodo ti ljudje brez denarja vrnili domov, hirat in umirati in svoje pogubne, najbolj surove materialistične nazore razširjati.«

Novice iz Belgrada.

Izpremenjena trošarina na pivo.

Dne 1. septembra se bo izmenjal sistem trošarine na pivo. Finančno ministstvo je dokončalo zadnje priprave, da se bo lahko 1. septembra pristopilo k uvajanju novega načina davkov na pivo. Kakor je

znano, je bil do sedaj v celi državi za pobiranje trošarine na pivo v veljavi američanski sistem, ki obstoji v tem, da se pobira trošarina, ko pivo zapusti pivovarno. S 1. septembrom se vrnemo na takozvani avstro-ogrski sistem, po katerem se trošarina na pivo plačuje kot produkcijski davek od polfabrikata. Dokler ne bo država nabavila kontrolnih merskih aparatov, ki so po tem sistemu nujno potrebni, se bo trošarina pobirala od količine piva, izmerjenega v hladilniku.

Načrt srednješolskega zakona.

se nahaja sedaj pred vrhovnim zakonodajnim svetom. Ima 135 paragrafov. Določa naloge in vrste srednjih šol, urejuje plače profesorjem itd. O načrtu bomo poročali natančneje, ko postane zakon.

bodo okrašene z umotvori naših upodabljalajočih umetnikov. Tu bo tudi razstava hišne industrije in obrtov. Pav. »F« bo obsegal razstavo raznih strojev. V pav. »G« bo prirejen kmetijski sejem (mleko in mlečni izdelki, vino, grozdje, med); dalje »Vrtnarska razstava ter razstava kmetijskih strojev in orodja, katere del bo tudi na prostem. V pav. »H« bodo nameščeni industrijski in obrtniški izdelki. Pav. »I« bo vseboval razstavo društva »Zoo«. Razstavljene bodo žive vse živali, ki žive v prosti naravi naših krajev. Pav. »K« bo obsegal Zadržno razstavo, ki bo prva taka prireditelj med nami. V pav. »L« bo urejen higijski muzej. Ta razstava bo obsegala: Splošno higijeno, osebno higijeno, obrtno higijeno, socialno higijeno, plemensko higijeno, šolsko higijeno. Vse te panoge higijene bodo podrobno in nazorno obdelane. To je v glavnem slika, ki bo ostala nespremenjena skozi vseh 10 dni. Zunaj na prostem pa se bodo slike skoro dnevno menjavale in dajale sejmišču vsak dan drugo lice.

d »Svobodni glas« je izhajal doslej v Zagrebu kot dnevnik. Izdajala ga je soproga pokojnega Štefana Radiča. Te dni pa je objavil ta časopis, da vsled finančnih težav ne bo več izhajal dnevno ampak le trikrat na teden, dokler se število naročnikov izdatno ne pomnoži.

d Eden in pol milijona meterskih stotov pšenice je doslej Jugoslavija poslala v inozemstvo. Vsaj Madžari tako poročajo. Naša pšenica je kakor znano hud konkurent madžarskemu žitu.

d Višek ribjega lova. Ribiči v hrvaškem bakerskem zalivu se zelo vesele bogatega plena, ki so ga dobili v eni zadnjih noči. Ujeli so 900 rib tonin, v teži okrog 10.000 kg, kar predstavlja vrednost četrta milijona dinarjev. Ta ribji lov je za one kraje višek.

d Stari ameriški bankovci ostanejo še nadalje v polni veljavi, čeprav so izdali v zadnjem času bankovce nove oblike. Naj torej naši ljudje, ki so v posesti dolarjev, ne nasedajo raznim goljufom, ki z lažjo strašijo ljudi, da bodo stari ameriški bankovci v 5 mesecih vzeti iz prometa.

d Domov na kratek oddih se je pretekli teden pripeljalo okrog 70 slovenskih delavcev, ki so zaposleni v rudnikih in drugih podjetjih v okolici Merlebacha na Francoskem. Z Jesenic so se z osebnim vlakom odpeljali dalje na Brezje, kjer so najprej obiskali Marijo, svojo zaščitnico v tujini. Delavci iz Francije so prišli v domovino na kratek obisk, nakar se spet vrnejo na tujo reniljo za kruhom.

d Na angeljsko nedeljo, t. j. 1. septembra bo v Jamniku pri Selcih cerkveni seamenj, h kateremu vabijo Jamničani bližnje in daljne sosede. Opravilo se prične od desetih.

d Društvo prezadolženih kmetov se je ustanovilo v okolici Sinja. To društvo je v kratkem času dobilo preko 1200 članov, kar je zelo značilno za gospodarsko stanje teh pokrajin. Predstavniki tega društva pravijo, da je bilo v tem letu v okolici Sinja 2270 konkurzov.

d Cesto so zaprli. Od 19. avgusta do okoli 5. septembra bo cesta od Letuša do

Smartnega ob Paki za vsak promet z vozni zatvorjena. Promet bo mogoč tedaj od Letuša na postajo Polzela ali pa na postajo Smartno ob Paki po cesti čez Gorenje. Zopetna otvoritev se bo posebej objavila.

d Na jesenskem velesejmu v Ljubljani bo letos tudi zadržna razstava. Traja od 31. avgusta do 9. septembra. Kdor pride na velesejem, naj ne zamudi priložnosti in si gotovo ogleda to razstavo. Zlasti kmetje se morejo tam marsikaj ogledati, kar jim bo prišlo prav. Dne 1. septembra bo v zvezi z razstavo zadržni kongres. Na tem zborovanju bodo zastopniki vseh zadrug v naši državi. Tudi slovenske zadruge bodo vse poslale svoje zastopnike. Posebej opozarjamo, da bo kongres dne 1. septembra in ne 31. avgusta kot je bilo prvotno določeno.

d V ljubljanskem uršulinskem samostanu je umrla v nedeljo 18. avgusta t. l. sestra-lajika Marija Cirila Grošelj. Pokojnica je bila doma iz Doba. Umrla je v 78. letu starosti in v 45. letu redovnih obljub. Bog bodi milostljiv njeni duši!

d Osemdeset let je minulo 17. avgusta, odkar je bila izročena prometu železniška proga Celje-Ljubljana.

d Četvorčke je porodila v ljubljanski ženski bolnišnici Terezija Gorenjc, doma iz Lok pri Mengšu. Njen mož je strojni ključavničar v topniškem arzenalu v Ljubljani. Ker so četvorčki bolj šibki, so jih takoj krstili. Dečka sta dobila imeni Pavel in Benjamin, deklici pa Kristina in Marica.

d Otrok brez rok. Pri zadnjem šolskem vpisovanju v Orahovici na Hrvaškem se je predstavil tudi osemletni Jožek, sin delavca Kolariča, ki je prišel brez rok na svet, kar se doslej ni vedelo, ker so ga starši skrivali. V šoli so dognali, da je deček zelo nadarjen.

d Na Prihovi pri Slov. Konjicah je preminul 85 letni spoštovani gostilničar in posestnik Jožef Fink. Izvrševal je svoj poklic vzlic starosti takorekoč do zadnje ure. Pokoj njegovi blagi duši!

d Velik vlom je bil izvršen v Oplotnici v trgovino Ane Leskovar. Skupna

vrednost ukradenih stvari znaša 35 tisoč dinarjev.

d Neki zagrebški avto je do smrti povozil Antonijo Duh iz Rake na cesti nedaleč od St. Jerneja na Dolenjskem.

d Šest ljudi je ubila strela v hrvaškem Gorskem kotarju.

d Na kupu pšenice je zgorel. V neki manjši vasi v Baranji se je večji posestnik pripravljaj na mlačev pšenice. Na kupu je bila nakopičena velika množina pšenice, ki je nenadoma začela goreti. Tisti čas se je vrh ogromnega kupa nahajal delavec Tamanič, ki se je v ognju takorekoč dobesedno spekel. V strašnih bolečinah je bil delavec prepeljan v bolnico, kjer pa je takoj umrl.

d Velik požar je izbruhnil v predmestju Šibenika velik požar. Pričela je goriti enonadstropna hiša posestnika Ante Ficule. Ogenj je nastal v kleti, kjer je bilo shranjenega okoli 90 hl vina in 300 litrov žganja. Požar je naglo zavzel vse pritličje hiše in grozila je nevarnost, da bo zanetil še sosedno hišo. Ogenj se je naglo širil, ker so gasilne brigadne sprva odpovedale. Neki polkovnik je opazil vso veliko nevarnost in je poklical na pomoč vojsko. Pol bataljona infanterije je blokiralo ves prostor okoli požara. Za tem sta prišli še dve četi vojne mornarice s potrebnimi gasilnimi pripravami. Tako se je mornarjem in gasilcem posrečilo lokalizirati požar. Hiša je popolnoma pogorela in ob 5 zjutraj je ostalo od nje samo še pusto pogorišče. V hiši sta stanovali dve uradniški družini, katerima je pogorelo vse pohištvo. Skupna škoda se ceni na kakih 400.000 Din.

d Ko je položil prisego, je umrl. Nedavno je bil imenovan za sodnika v Krškem g. dr. Josip Kernev. 14. t. m. je prišel, da nastopi službo. Komaj pa je položil prisego, je omahnil in umrl. Zadel ga je kap. Zapušča vdovo in sinčka edinca.

d Pijan je v dečku videl psa. V Bosanski Krupi se je pripetila te dni težka nesreča. Konjač je ob 11 ponoči v bližini hotela Krupe v prisotnosti dveh stražnikov s puško ustrelil 15 letnega vajenca Hašima Alagića. Konjač je bil pijan in je v dečku

Najbolj varna naložba denarja

Telefon št. 2420
Račun pošt. hran.
Ljubljana št. 10.680

Kranjska Hranilnica

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter nudi

najugodnejše obrestovanje

Dovoljuje kredite proti vložbi na prvem mestu v tekočem računu in proti amortizaciji, daje menična posojila, izdaja garancije, izvršuje vse kontokorentne posle.

Za vlogo lamči Ljubljanska oblast z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.

gospoda. Pristrčno so se vrstili pozdravi in župnija je vesela prejela blagoslov svojega duhovnega očeta. Zvečer je bila novemu gospodu župniku prirejena kupa podoknica. — Bog blagoslovljaj!

HOMEK.

(Smrt blagega mladeniča.)

Na Veliki Smaren so imeli člani Marijine družbe na Homcu svoj sestanek in tega se je udeležil kot idealni mladenič Ivan Kramar. Imel je s seboj kolo in ko je sestanek minil, se je nič hudega sluteč vsedel na kolo in zdrčal po strmini klancu od cerkve proti vasi. Tedaj mu je pa odpovedala zavora in nesrečni mladenič si najbrž ni znal pomagati. Z vozi silo ga je vrglo v vogal skednja. Prebil si je lobanjo in utrgalo se se mu žile. Dr. Grebenc, ki se je slučajno mudil prav v bližini, mu je sicer nudil prvo pomoč, toda poškodba je bila pretežka. O. župnik Fr. Govekar mu je podelil poslednje olje. Hoteli so ga prepeljati z avtomobilom v bošnico, pa je med tem že izdihnil. Nesrečni mladenič je bil član ugledne rodbine, zgleden in pošten. Na dan svoje smrti je šel prejel sv. obhajilo, kot bi bil slutil, da se mu je pripravi za večnost. Nesreča, ki je zadela njega in pa rodbino, je pa glasen opomin kolesarjem, da previdnost nikjer ne škoduje in da je celo povsod premočno.

MEKINJE.

(Strelna je zadela hlapca.)

Sredi popoldneva 12. avgusta je divjala pri nas silna nevihta; vmes so strele pokale, da je bilo groza. Ena strelna je zadela 30-letnega hlapca Franca Stanca p. d. Zurbijevskega iz Zduse, tako da je bil takoj na mestu mrtve. Po skrbnem iskanju so ga našli šele drugo jutro ob Nevljuri pri neki kolibi, kjer je med nevihto ravno vedril. Se letos je napravil duhovne vaje v Ljubljani, od katerih se je ves srečno vrnil domov; tako ga smrt pač ni našla nepripravljene. Bil je vseskozi pošten in miren fant. N. v m. p!

RETECE PRI SKOFJI LOKI.

(Po težkem delu poštna zabava.)

Kopalna sezona se bliža koncu. Imeli smo celo poletje dovolj kopalcev. Posebno ob nedeljah je bil velik naval. To znači, da je postal naš kraj Ljubljancem izredno točka. Kaj bi jim tudi ne bil, saj je pri nas res tako prijetno. Gospod urednik, ako ne verjamete, pa pridite enkrat med nas in videli boste, da je res idiličen kotiček naše divne Gorenjske. (Prideniti!) — Prva letina je bila že dosti dobra. Nobenih vremenskih ujim nismo imeli. Vedno je bilo dovolj solnca in dežja, tako je vse lepo rastle in dalo dober sad. Dal Bog, da bi tudi jesenski pridelki prišli srečno v naše shrambe in kašče. — Naši fantje se pač držijo načela, da je treba po težkem delu tudi kaj počitnice zabave. V ta namen so se začeli pripravljati na igro Garcia Moreno, ki jo bodo priredili prihodnji mesec. — V zlato Prago na orlovske svečanosti sta tudi od našega oddeska poletela dva brata Orla. Tako je bil tudi naš mali odsek srečen, da je imel dva zastopnika na velikih praških orlovskih slavnostih. — Stavbna sezona je bila dokaj dobra. Pri postajališču je naredil g. Jenko lepo restavracijo. G. Porenta pa eno stanovanjsko hišico. G. Rant je pa svojo staro hišo vzdignil in prenovil v moderno stavbo.

MEDVODE.

(Na grob tiskemu f. županu Zerovniku.)

Ne toliko v življenju, nego ob smrti se navadno pokaže, koliko je bil kdo cenjen in spoštovan, dokler je hodil med nami po dolini solz. — Pokazalo se je to pri nekdanjem našem županu Alojziju Zerovniku, ki smo ga v sredo, dne 14. t. m. položili k večnemu počitku na farnem pokopališču v Preski. Prijatelji in znanci od blizu in daleč, zlasti številni udeleženci iz Ljubljane, so prišli izkazati zadnjo čast — možu, ki je mnogo trpel zadnja leta prav od strani in ljudi, ki je živel med njimi vse dni življenja. — Ali bo seglo to še sedaj pod meter debelo odejo še svežega groba? — Vendar — ne glede na vse to je pokazala ogromna večina občine pokojnemu po svojih najboljših ljubezen in spoštovanju, kajti tako veličastnega pogreba je deležen malokateri veljak. Neštetni venci in šopki, neštetni udeleženci, sedmero duhovnikov, mogočna četa gasilcev, izvrstno zapete žalostinke ubranega zbora prejšnjega gasilnega društva — vse to je pričalo, da pokojni Lojze — tako smo ga klicali vsi, — ni bil in ne bo pozabjen pri ogromni večini občanov. — Počivaj v miru, ki ga nisi bil deležen zdajna štiri leta v življenju, in blag Ti bodi spomin!

RIBNICA.

(Preminul je dolgoletni naročnik »Domoljuba«.)

Dne 4. avg. je po kratki, mučni boleznii preminul dolgoletni naročnik »Domoljuba« g. Janez Lunder, posestnik iz Ribnice. Cenjeni rodbini naše iskreno sožalje, ranljemu pa blag spomin!

DOLENJA VAS PRI RIBNICI.

(Gasilci, iztrebite ples!)

Te dni smo imeli veliko gasilsko slavlje, ko je naše gasilno društvo obhajalo 50-letnico obstoja, njegov načelnik g. Ig. Merhar pa 50-letnico svojega načelovanja. Ob tej priliki je priredila Gasilska Zveza za Slovenijo svoj zlet v našo Dolenjo vas. Udeležba od strani gasilstva in občinstva je bila prav dobra. Ob tej priliki se je blagoslovila nova občinska motorna brigalna, ki vsebuje 20 konjskih moči jak motor. Sv. maša je bila v cerkvi, blagoslov brigalne pa pri prenovljeni kapelici sredi Dolenje vasi. Pomemben cerkven govor in blagoslovljenje je izvršil domači župnik g. Skulj. Zastopnik obl. odbora je izročil 3000 Din podpore za brigalno. Načelnik g. Ig. Melihar je bil odlikovan od gasilske organizacije. Še veliko lepše bi bilo, ko bi bil izostal ples, ker baš to je preprečilo nameravano sv. mašo na prostem. Ko bi gasilake priredite izbile iz svojega programa nesrečni ples, koliko bi pridobile na ugledu!

CRNOMELJ.

(Nesreča za nesrečo.)

V našem kraju se je zadnje dni dogodilo več nesreč: 6. avgusta so našli v Dobljanih vtopljenega Jožeta Sterka, posestnika iz Loke št. 14. Mož je bil star 88 let; usodnega dne se je sprehajal ob vodi; najbrže mu je spodrsnilo in je padel v vodo, kjer je našel smrt. — 9. avgusta so našli v Loki št. 19 na podu obešenega tamnojnega posestnika Franca Jermana. — V noči od 11. na 12. avgusta, ko so po celi Dolenjski švigale strele, je udarila strela tudi v hišo Matija Wolfa na Stražnem vrhu. Zgorela mu je streha, sedem voz krme, ena krava in 80 trt v vinogradu. Od strele povzročena škoda znaša 40.000 Din, zavarovan pa je bil samo za 5000 Din. Zraven pa je pogorela tudi zidanka Rožiča iz Toplega vrha, ki je ravno dan prej prišel iz Amerike. Njegova škoda znaša 25.000 Din.

POLULE PRI CELJU.

(Pravega tatu so zasačili.)

Pred nekaj tedni je javnost javila o gozdnih tatvinah pri apnenah pod Celjem. Tam streljajo kamen za apnena peči in prepuščajo dreve proti primerni odškodnini. Toda nekdo je kradel les brez dovoljenja in mnogo delavcev so po nedolžnem osuili. Tem je treba sedaj javnega zadoščanja, ker so zasačili pravega tatu, ki že čaka na zaslužen plačilo. Pomoči je namreč dotični nosil domov debela, veje in sploh gozdni les.

Domača pisma iz tujine.

GOISERN V AVSTRIJI.

(Ples se vrti, domačega petja pa slišati ni.)

Tudi v tem kotičku Gorenje Avstrije deluje slovenski narodnjak med — nemškimi šolci. Upal je doslej, da se šolski bratje presele v njegovo domovino. Ali odkar so iz Hrussice izginili, so vse nade zaenkrat pokopane. Nikdar ne zasliši materinega glasu. V nadomestilo pa pridno slovenske knjige prebira in mile narodne pesmi popeva. Zal mu je le, da slovenski živeli pri kongregaciji šolskih bratov vedno bolj izumira. Imel je svoje čase nad dvajset sorodcev, sedaj jih je le še kakih deset. Nihče se več ne upa na Dunaj, da ne bi moral pustiti treh zunaj. Vendar nič strahu! Nemci si že znajo kruha preskrbeti. Čudež je, kako mnogi postavljajo in pri tem vendar dobro žive. Letalci, avtomobili in elektrika šviga tu že vsakrizeh in stroj nadomešča roke. — Goisern je največje protestantsko gnezdo cele Avstrije. Dve tretjini prebivalcev je luterancev. Vendar so katoličani imovitejši in skoro oblastnejši. Zagrizenosti ni nobene. Le obe uri na zvonicih se včasih kregata. Sedaj v poletnem času mirgoli na vseh ulicah polno letoviščarjev. »Kar leze in gre se plazi na visoke gore.« Ti gorski orjaki se pa pred obiskom le redkoma odkrijejo. Čudimo se, da tudi tu enkrat solnce peče, ker imamo navadno osem mesecev zime. Začasno je vse polno cvetja, sveta in življenja v

lepem dnevu in zabavni noči, dokler na jesen vse ne zamrskne. — »Godba brenči, ples se vrti, obrazek rdi, domačega petja pa slišati ni.«

ARGENTINA.

(Stalno de'o se se težko dobi.)

Dve leti sem že tu v Argentini in prehodil sem. to deželo od enega konca do drugega. Pa vam rečem: ni vse tako, kot si marsikdo domišlja, ko gre od doma. Ze časno delo se težko dobi, kaj šele stalni zaslužek. Lepo pozdravljam vse Dolenjce, posebno rojake v vasi Hribe pri Trebelnem. Na videnje drugo leto! Jože Dragan, Buenos Aires.

IN SE ARGENTINA.

(»Domoljub« tudi v tujini najboljši prijatelj.)

Sedaj se nahajam blizu postaje »Jezus Marije«. Lepo ime, kakor ga pri vas gotovo rožena postaja nima, drugače to pa tu razmere jako slabe. Čistimo polje, za nami pa gospodar orje in seje koruzo. Tukaj nas je pet Dolenjcev in en Gorenjec. Razumemo se dobro, le zaslužek je majhen. Solnčni žarki nas že precej obiskujejo, akoravno je sedaj tu pravzaprav še zimska doba. Tricetrtnas je preveč, in še vedno prihajajo novi delavci, zato zaslužimo komaj za hrano. Tukajšnje društvo za izseljenje pošilja odvisne delavce v Formoso in Cako, toda tam mošnje podnebje redkokateri naš človek prenese, zato fantje in mošje, ne hodite tja! Domoljub prejemamo. Hvala vam. Tudi tu s največjim veseljem pričakujemo in čitamo »Domoljuba«, našega zvestega prijatelja doma in v tujini. Vse lepo pozdravlja Anton Šaje iz Moltrona.

Namen zooloških vrtov.

Človek je v življenju v neprestani zvezi z ostalimi živimi bitji. Večkrat je celo odvisen od njih. Ali kako malo ljudi je dandanes, ki bi se zanimali za stvarstvo, posebno pa za živalstvo. Mnogo imamo ljudi, ki živali smatrajo samo za nadležna in škodljiva bitja in jih zaradi tega sovražijo ter preganjajo, kjer jih le morejo. Drugi zopet pripisujejo živalim in sicer od največjega sesalca, do majhne mravlje, čudne, nadnaravne sile, ter se jih ogibajo kjer koli se jih morejo. Današnja mladina na primer, ne loči in ne pozna najprostejših prebivalcev prirode. Kaj rado se dogodi, da se zasmehuje tiste, ki posvetijo svoj, večkrat težko priboreni prosti čas, opazovanju in študiju prirodnih bitij.

V tej dobi so uvideli v vsem kulturnem svetu da je treba človeka vendar le na en ali drugi način zblíževati z lepoto prirode in s čudesi stvarstva, da pa je potrebno, da človek spozna vsaj ta bitja, ki se nahajajo večkrat v njegovi neposredni bližini.

Razmišljevali so, kako to doseči. Najlepše seveda bi bilo opazovanje v prosti prirodi. Kdor pa je to poskušal zmagati, je gotovo uvidel, da je to zelo težavno. Lahko hodiš še tako previdno, pa kljub temu boš le redko tako srečen, da ti poprej opaziš divjo žival, kakor ona tebe. Ko pa te je opazila, je že prekasno.

Odločili so se pomnožiti in zboljšati obstoječe živalske vrtove, kjer jih pa še ni bilo, postaviti nove. To je bil tudi povod, da so se odločili v Ljubljani prijatelji prirode in pričeli pod težkimi prilikami snovati tak vrt.

Da jim je to uspelo, smo imeli priliko videti že na lanskem jesenskem ljubljanskem velesejmu, ko je društvo Zoo priredilo lepo razstavo. Slabši časi so bili pozimi, zaradi prezimovanja živali. Letos pa upamo, da bo tudi prezimovanje naših živali udobnejše. Ljubljanski občinski svet je namreč že določil poseben prostor, kjer bodo v kratkem pričeli graditi potrebna poslopja za shranjevanje in prezimovanje naših gojencev. Prihodnje leto pa bo Ljubljana že imela lep zoološki vrt, kjer bomo imeli priliko videti večino naših živali. Ker je vzdrževanje obsežnih živalskih vrtov zvezano z visokimi stroški, katere bi bilo pri nas pri ne posebno ugodnih gospodarskih razmerah težko kriti, zato se bomo v Ljubljani zadovoljili z živalmi in sicer vsakovrstnimi, od sesalcev preko ptic, rib do dvoživk, ki žive pri nas, ali prihajajo med selitvami skozi naše kraje.

Pred ureditvijo omenjenega vrta, pa bo društvo »Zoo« priredilo veliko razstavo na letošnjem jesenskem velesejmu od 31. avgusta do 9. septembra. Društvo hoče ponovno pokazati svoj resen namen in dosežen uspeh ter se priporočiti v gmojno in moralno podporo, da čim prej in v popolnejši obliki izpolni zadano si nalogo.

PO SVETU

Katoliška cerkev.

s Samostanska šola je pogorela. Na otoku Hayling (Anglija) je nastal požar v poslopju samostanske šole, ki je pogorela do tal. Rešili so vseh 51 otrok, ki so došli tja iz Londona na letovišče. Ko je iskala otroke in hotela rešiti iz tabernaklja samostanske cerkvice še Najsvetejše, so predstojnico samostana zgrabili plameni in jo uničili.

Italija.

s Prestolonaslednik na Goriškem. — »Novi list« piše: »Prestolonaslednik se je pripeljal v Gorico v četrtek dne 8. t. m. ob 9 zjutraj. Na postaji so ga sprejeli zastopniki civilnih, cerkvenih in vojaških oblasti. Ogromna množica, ki je bila zbrana pred postajo in ob obeh straneh Emanuelovega tekaljšča, ga je navdušeno pozdravljala. Pri odkritju spomenika padlim goriškim vojakom na starem pokopališču so ga ogovorili pokrajinski tajnik Pino Godina, župan Bombig in goriški prefekt. Nato si je ogledal grad in pokopališče junakov pri tapucinih. Po sprejemu županov in zastopnikov raznih organizacij na prefekturi je

Zobni zdravnik - specialist

Dr. IVAN OBLAK

zopet redno ordinira

Ljubljana - Miklošičeva c.

30

RAZNO

Najdeževnejši kraj na svetu je Cherrapunji, ki leži 1400 m visoko nad Bengalsko ravnino v Indiji. Ako bi deževnica, ki pade v enem letu, ne odtekala, bi bil ves kraj stalno 25 m pod vodo. Tamošnja zemlja je najrodovitnejša na svetu, a tudi najbolj nezdruživa.

Porcijunkulski odpust. Ime porcijunkula je prav na čuden način nastalo. »Porcijunkula« pomeni delček. Tako se je zvala neka njiva poleg Assisija. Ime je prešlo od njive na cerkvico, ki so jo tam zgradili. V tej cerkvici se je sv. Francišek kaj rad mudil. Tu je po legendi tudi izprosil popolni odpustek za vse obiskovalce cerkvice. Ta odpustek se je kasneje raztegnil na vsa franciškanca svetišča.

Radio v pragozdu. Avstralska vlada se je odločila, da postavi radio v nad vse važno in praktično službo. V težko dostopnih pragozdih in neobljubljenih stegih Avstralije delujejo razne »nastavne ekspedicije,

bil dopoldanski program izčrpan. Po vseh ulicah, katere je kraljevi princ prevozil, je bilo zbranega obilo občinstva, ki mu je navdušeno vzklikalo. Večkrat je množica skoro obkolila njegov avtomobil, ki je radi tega moral voziti prav počasi. Popoldne je princ najprej obiskal Kostanjevico, potem se je pa po Soški dolini odpeljal proti Tolmini, kjer je odkril spomenik velikemu italijanskemu pesniku Danteju. Slovensko ljudstvo je kraljeviča slovesno in iskreno sprejelo in on se je počutil med njim povsem domačega in varnega. Po vrnitvi iz Tolmina je obiskal še Sv. goro in Kalvarijo, nakar se je ob 8 zvečer s vlakom odpeljal. Kraljevič se je s svojim preprostim a prikupnim nastopom vsem priljubil.

K članku v »Novem listu« naj pripomnimo, da je slovensko ljudstvo italijanskega prestolonaslednika po slovensko pozdravljalo in je on tudi po slovensko odzdravljaj in da je prestolonaslednik, kot nam poroča očividec, pri nekem sprejemu nekim ljudem očitno pokazal — hrbet, kar je na slovensko ljudstvo napravilo zelo ugoden utis.

s Razno. V Čepleru pri Cerknem je umrl duhovnik v pokoju g. Blaž Bevk. — V Šturjah so pokopali mater enajstih nepreskrbljenih otrok Antonijo Čoha. — V starosti 87 let je preminula v Postojni Ivana Pavlovčičeva. Istotam je umrl v 48. letu kolarski mojster Josip Vadnu.

Avstrija.

s Krvavi boj med nacionalci in socialisti. V nedeljo dne 18. avgusta so priredili socialni demokratje shod v kraju St. Lo-

renzen na Štajerskem. Prišlo je do krvavega spopada z nacionalisti. Bilo je 62 oseb ranjenih, med njimi 12 težko.

Amerika.

s Na vseslovenskem katoliškem shodu, ki se je nedavno vršil v Ameriki, je govoril tudi naš poslanik dr. Pitamic. Rekel je med drugim: »Tretje čuvstvo je želja, da bi v vseh nas vzplamtela prava krščanska ljubezen, to je ljubezen do Boga in ljubezen do bližnjega. Bližnji je član človeške družbe, ampak ta družba obstoji iz več edinic. Ena teh je država. Življenje države pa je mogoče, če so vse te edince močno skupaj združene v zajednici. Med člani rodbine in naroda mora biti vez ljubezni. To doma, posebno pa je to potrebno narodu v tujini. Glejte torej, da boste gojili ljubezen do svojega naroda. Nikoli ne pozabite tega, da s Slovenci so pa v najožj zvezi, ne samo po plemenu, ampak tudi državi Hrvatje in Srbi. Slovenci, Srbi in Hrvatje so si najbližji med bližnjimi. Gojimo torej zavest, da smo Jugoslovani. Gojimo torej med seboj ljubezen in potrpežljivost. Naj vaš shod rodi obilo uspeha v tem oziru. To je moja srčna želja in v tem zmislu vas prisrčno pozdravljamo!«

s Razno. Za monsignorje so bili od papeža imenovani trije ameriški duhovniki: po en Nemec in Francoz in Slovenec Anton J. Rezek, ki upravlja župnijo sv. Ignacija v Houghton, Mich. Odlikovanec je doma iz Radovice na Dolenjskem. — Smrtno se je ponesrečil med avtomobilsko vožnjo dijak tretjega letnika medicinske šole Edwin Primožič iz Clevelanda. — V Pueblo, Colo.,

Cirkuški otrok

Gospa Sibila je bila trudna od dnevnega dela, onemogla radi jutranjega razburjenja. Njene misli se že tako dolgo niso bavile s to vrsto človeških težav, da se je komaj spet živela vanje. Vendar so srca, ki se jim ne odtuji zemlja z vsemi svojimi malimi bridkostmi, če se še tako približajo nebesom. Gospa Sibila je vzela vročo glavo mlade deklice v svoje roke in pomirjačo zrla njene žareče, nemirne oči in jo poslušala, ko je malone jecljavo razodevala, kakšen vihar divja v njeni mladi duši.

»Prav ali napak,« je rekla ljubeznivo. »Otrok, zemlja ljubezen ni ne čednost in ne napaka; tako si tudi ravnala. Nikaka dolžnost ne zahteva od tebe žrtve, ki so ti jo hoteli naložiti, nikogar nisi vprašala za svet in morda ti je moglo svetovati tudi le lastno srce. Toda na nekaj tudi pomisli, otrok moj: prav nič vzvišenega, nič izrednega ni, boriti se ali trpeti za zemsko ljubezen; to je mogoče tudi najslabotnejšim ljudem. V božjih očeh to ne pomenja dosti; zakaj naša ljubezen je naravno izpričevalo našega srca, najlepši dar življenja, najmičnejša cvetka, ki jo je vsadil Bog v naše življenje. A kdor hoče uživati njen vonj, ta mora sprejeti tudi njene trne; in to so tudi najhujši trni, ki morejo raniti človeško srce in če je ljubezen vredna vsega trpljenja, ki ga more ta prizadejati in v teh okoliščinah ti ga bo seveda prizadejala... potem leti! Morda bi ti jo bilo mogoče premagati le z eno žrtvijo... kdo ve, če si je ne boš morala odkupiti s tisoč žrtvami... Toda ljubezen, to je tudi res, dokaj odtehta. Morda ti jo je postavil Gospod kot stražo pred tvoje

srce, da te obvaruje pred drugimi boji,« je dostavila in kakor v blagoslov položila roko na mlado glavo, ki se je globoko sklonila pred njo. »Že v drugič si izvolila boj mesto miru... naj te vodi Bog, otrok moj!«

X.

Ko je grofica prejela Norino pismo, so se ji samo nasmehljale ustne. »Mislila sem si,« je bila edina beseda, ki jo je izpregovorila. Še preden je prišel odgovor na njeno pismo, ki je bil le zadnji njen poizkus, je bil že dozorel njen sklep. Raje je pristala na to, kar se ni dalo izpremeniti, nego da bi silila do skrajnosti in s tem izgubila vsak vpliv iz svojih rok.

»Otrokom je treba pustiti njih igračo, sicer še bolj trmasto kričijo po njej,« to je bila približno vsota njenih razmišljanj; od tega trenutka so se ji bleščale gube na čelu in kar najmarljiveje je delala beležke na list papirja.

Ob uri, ko je imela biti večerja, je prišel kaplan z Lili. Grofičin pogled je ošinil mlado deklico, ki se ni bila nič prida razvila v zadnjih letih. Majhna postava z brezpomembnim obrazom, ki je skoraj izginit v obilju prve mladosti, je bila zdaj, z objokanimi očmi in z zbeganim izrazom videti neverjetno malo lepa in sila brezpomembna. Grofica se je nestrpno obrnila od nje — to je bila nova črta preko njenega računa. Kako le je moglo iz plavalaslega otroškega obraza postati tako malo lepega? Nehote je vstala pred njo vitka Norina postava s svojim inteligentnim izrazom. Grofica je lažno zavzdihnila in se vrnila k svojim beležkam.

Prav, ko so hoteli sesti k večerji, je prišel Kurt. Bil je razgret in utrujen, toda bolj mehak in pomirjen. Mati ga je sprejela hladno in tiho, četudi je nekako ginjeno prijel za njeno roko in jo poljubil. Tudi med

je umrla 62 letna Jeršinova. — V Chikagu Ill. sta preminula 40 letna Franca Škerjanc in John Tomšič iz Globočič pri Čatežu pri Krškem. — V Clevelandu je umrl John Vukšinič, po domače Piro, iz Krževske fare v Beli Krajini. — V Pittsburghu, Pa., je za vedno preminula Marija Adlešič, stara 87 let.

Drobne novice.

Gledališče je zgorelo v francoskem Toursu.

Upor je izbruhnil na francoski ladji »Waldeck Rousseau« na poti v Azijo. Je bil zaduščen.

Za izpraznitev Porenja se sedaj pogajajo na konferenci v Haagu.

Proti zahtevam Italije odločno nastopa na konferenci v Haagu — Anglija.

Velika orientalska razstava bo prihodnje leto v češki Pragi.

V Benetkah je umrl vseučiliški profesor Trombeni, ki je govoril 88 jezikov.

Rusko vojno brodovje je obiskalo te dni razne luke v Nemčiji.

Požar je izbruhnil v carinskih skladiščih v grškem Pireju. Nad 100 milijonov škoda.

Bivša avstrijska cesarica Zita se preseli v Belgijo.

Med Rusi in Kitajci na meji Mandžurije se vrše manjši spopadi.

Nad 1000 vladnih vojakov so pomorili uporniki v Perziji.

Nemške poljedelske šole v Podmoskovju v Sibiriji je obiskovalo preteklo leto 78 učencev.

Radovan Hrastov:

Listki iz Prage.

IV.

Pa bi po tistem, kar sem bil zadnjič povedal, kdo utegnil napačno misliti, da se v Pragi težko kaj za prehrano dobi. Bog varuj, saj ni tako hudo!

Vsega vam nudi Praga, prav vsega. Jedil na izbero, pa še draga niso preveč. Le našemu okusu ne godijo vselej. Zakaj vsak narod, vsaka pokrajina ima svoj poseben značaj, svoj način življenja, svoje posebno gospodarstvo, tudi svoj način pridobivanja in pripravljanja hrane in človeških jedil sploh. Mi Slovenci na primer se postavljamo s kranjskimi klobasami, s fižolom, z zeljem, s kašo in sokom. Čehi imajo pa svoje »knedlike« in druge posebne reči, ki utegnejo biti celo prav dobre, kdor se jim priuči, ampak so pač češka posebnost. Našemu človeku navadno češka kuhinja ne napravi tečnih jedil.

Navaden kruh postavim! V celi Pragi ga ne dobite, kot ga speče pek ali vsaka naša kmetska mama v lončeni peči. Svoj okus ima tisti kruh v Pragi in amen. Kisel je, pa prav vsak. Pravijo, da je to bolj zdravo; če je res, ne vem!

Fižola Čehi menda sploh ne poznajo. Cel čas ga nisem nikjer videl, pa sem jedel na mnogih različnih krajih v Pragi, v Brnu, v Olomucu in drugod. Tudi krompir pripravljajo na svoj poseben način. Pa radi ga imajo, meni pa ni ugajal.

Dalje: najbolj preprosta jed, ki jo uživamo skozi celo leto — navadna solata.

Čehi jo za naš okus sploh pripraviti ne znajo. Mnogi Slovenci so mi to rekli, sam sem videl in občutil. Še v brzovlaku v jedilnem vozu, ko bi človek sodil, da tam kaj kuhajo za okus celega sveta — pa ne. Solate nisem mogel povžiti, vsa je romala nazaj.

In tako naprej. Je pač tako: različni ljudje, različni okusi! Kar nekomu ugaja, drugemu ni všeč — in obratno. Stara stvar!

Čehi ljubijo sočne rastline. Kot pri boljšek, kot slaščico jih imajo. V delikatesnih trgovinah prodajajo posebne vrste prigrizke, ki obstoje iz koščka kruha, obloženega z paradizniki, z neke vrste zelenjavo in drugimi podobnimi rečmi. Sploh so takšni prigrizki češka narodna jed. 2. njo strežejo tudi odličnim gostom na pojedinah, gostijah, prireditvah.

Imel sem priliko, biti pogoščen s to delikateso in — mi je teknila. Celotako močno mi je bila všeč, da sem drugi dan šel in — jo kupil v prvi delikatesni trgovini. Stvar ima prav svoje vrste okus, ni pa ravno slaba. Zlasti ker so narezki obloženi tudi z maslom.

Čehi dalje silno cenijo kumare. V restavracijah jih servirajo domala k vsem

Z našo umetno

moštovo esenco „Mostin“

si lahko vsakdo s malimi stroški pripravi izvrstno obkolno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenice za 150 litrov Din 20/-, po pošti Din 22/-.

Dobi se samo v drogeriji A. Kane ali v Ljubljani in drogeriji Wolfram nasl. M. Kane, Maribor, Gospodarska 33.

obedom je bil pogovor zelo redkobeseden; njegove oči so često iskale materinih. Videti je bilo, da žaka le pravega trenutka, da bi govoril z njo. Vendar grofica odločno ni hotela, da bi prišlo do tega. Komaj je bila večerja pri kraju, se je dvignila in odšla ter poklicala k sebi samo kaplana. Kurtovo čelo se je zopet nagrbnilo in mehki izraz mu je izginil z obraza. Trenutek se je obotavljal, kakor da bi hotel za materjo, potem pa se je domislil nečesa drugega; svoji sestrični je voščil le na kratko »lahko noč« in odšel.

Uboga mala Lili! Ta prvi večer v svetu je bil bridek začetek. Tako se je veselila svidenja z bratrancom, ta pa je bil izpregovoril z njo komaj besedo, komaj da jo je bil pogledal. Dobro je vedela, da se je moralo med materjo in sinom nekaj zgoditi. Na ta način si je razložila njegovo slabo voljo. Vendar pa se je z živahno dovzetnostjo mlade deklice nehote takoj postavila na Kurtovo stran proti teti.

Naslednje jutro, še precej zgodaj, se je ustavila pred hotelom Pelloux kočija, iz katere je izstopil kaplan. Javil se je pri ravnatelju Karstenu. Ravnatelj se je bavil s pisanjem, a je takoj skočil kvišku, ko so mu naznanili gosta in mu šel naproti. Po dvanajstih letih sta si zopet stala oba moža nasproti.

Cirkuški jahač je podal duhovniku roko. »So mar šla leta brez sledi mimo vas?« je vprašal in ga začudeno motril. In res, ker je bil njegov izraz popolnoma miren, je bil sedaj na videz res toliko mlajši, kolikor je bil tedaj vsled resnosti svojega poklica videti starejši.

Moža sta si stresla roki. »Ali prihajate kot poslanec?« je smehljal se dejal ravnatelj. »To nemilo svidenje je obnovilo postopek, o katerem sem mislil, da vam ga bil srečno preprečil. Povejte grofici, da ni to

moja želja in da ima ona istotoliko vzroka tožiti ko jaz. Jaz bi moral biti le previdnejši. Toda radi vzgoje, ki smo jo bili dali otroku, mu je moglo ugajati le občevanje s takimi krogi... Vedno bo hrepnela po teh krogih,« je pristavil z mračnim obrazom, »toda jaz sem smatral prepada za preglobok, da bi bil misliti na to, da bi ga mogla prekoračiti... zlasti spričo resne pameti in strogih nazorov mladega grofa.«

»Prihajam kot posredovalec,« je rekel kaplan. »Je li bil grof Kurt včeraj pri vas?«

»Da, še večkrat, ko me začetkoma ni bil našel. Ponovil mi je svojo prošnjo in jaz njemu svoj odgovor. Mladi mož je resno in goreče zastopal svojo zadevo. Verjamem njegovemu poštenemu namenu in njegovi iskreni ljubezni... kakor tudi ljubezni svojega otroka. Hudo je, če mora človek zavračati takšno srečo. Ona je materine narave in zna ljubiti; zelo bo nesrečna... in moj edini otrok je! Nemirno je šel po sobi sem in tja, hipoma pa se je ustavil pred kaplanom. »Ponos tudi zahteva svoje; a vi s svojega stališča, seveda, pravite, da ga je treba ukloniti. Ponavljam, moj edini otrok je in Bog ve, kako bi jo drugače osrečil! Kaj menite, ali bi se dalo pri grofici kaj posredovati?«

»Jaz prihajam sam s predlogi za posredovanje,« je rekel kaplan. »Tudi grofica je bila mnenja, da morda ne bo moglo plavati proti toku. Naročeno mi je, naj vprašam vas in vašo hčerko, če sprejmete pogoje, pod katerimi daje grofica svoje privoljenje.«

»No!« je rekel ravnatelj in se krepko vrgel na stol, »govorite! Tu so bili moji,« je pristavil in položil roko na pravkar napisani papir.

»Grofica ne bo odrekla svojega privoljenja, če mlada dvojica poizkusi dve leti zvestobo in stanovitnost svojih sklepov. Želi pa, da se med tem časom ne vidita in nista v nikakršni zvezi med seboj — pisati si smeta le v najsrajnejših primerih. Doktor ta

tu obratujejo razni rudniki in žage, oddaljene na stotine kilometrov od vsake človeške naselbine. Če je v teh krajih doslej kakšen človek obšel, mu ni bilo pomoči od nikoder. Sedaj pa bo razdelila vlada večje število sprejemnih in oddajnih aparatov, s katerimi bo mogoče v sili, s posebnim kratkim valom, pozvati tudi zdravnika iz najbližje večje naselbine. Zdravnikom ne bo treba osebno do polnikov, temveč jim bodo dajali svoje nasvete istotako po radiu.

Ne znaš hoditi po stopnicah, zato se brž utrudil. Kdor visoko stanuje in stopa na stopnice po prstih, se kmalu upeha. Zlasti pismonoše pa, ki dosti hodijo, vedo, da je treba stopati po stopnicah s celim stopalom, pa se ne boš utrudil.

Rastline brez solnne svetlobe. Na razstavi v italijanski Padovi so bile razstavljene najrazličnejše rastline, kot žita in druge, ki niso nikdar videle solnne svetlobe, temveč samo električno. Vsa stvar ima trenutno le znanstven pomen, a je zanimiva.

Pijanec. — Pijanec ne bo noben obležil na cesti. Na vasi začne goreti in bil plat zvona. Pijanec, še ni pol zmeden, sišli plat zvo-

jedilom. Na trgu prodajajo namočene kumare kar v čebrčkih. Mnogi jo kupi, ko hiti mimo, in jo tudi kar tamkaj poje. Za malico. Brez drugih priprav.

Značilna jed je v Pragi tudi banana. Na vseh stojnicah, na trgu, v mnogih trgovinah, pa še po ulici jih nudijo. Silno reklamo delajo zanje. In zelo mnogo jo gre v promet. — Banana je južni sad, je pa

sladkega okusa. Čehom gódi, ker sploh ljubijo sladkorne in sladkobne stvari. Tudi mnogim Slovencem je bila všeč. Meni ne, ker je ta sadež le preveč sladak.

Samo veliki, ali pravi reveži se zavedajo, da imajo nekaj pravih prijateljev.

Prodajalce za prvovrstne švedske posnelnike v vsaki, še tako oddaljeni vasi iščemo

Prodajamo na 12 mesečne obroke

Švedska tovarna da 10 let garancije in sprejme stroj nazaj, če ne odgovarja

Tehna družba
Ljubljana, Mesni trg 25/1

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živali je brezdvomno

MASTIN

ki pospešuje rast, odebiletev in omastitev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevila zahvalna pisma! Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din. LEKARNA TRNKOCZY (zrav. rotovža), Ljubljana, Mesni trg 4.

V vsako hišo »Domoljuba«!

Ljubljanski velesejem priredi od
31. avgusta do 9. septembra
razstavo

LJUBLJANA V JESEN

PROGRAM:

Kmetijstvo (mleko, sir, maslo, vino, grozdje)
Vrtnarstvo — Zoo — Hlepišna
Zadruga razstava — Pohišno
Domača orodja — Kmetijski stroji
Radio — Industrijski izdelki
Zabavišče

Permanenčne legitimacije po Din 80/- se dajo na vseh večjih železniških postajah pri blaginjah, pri denarnih zavodih, pri družinah kmetijskih družb, županstvih, Parniku. Legitimacija daje pravico na sovočno vozovnico, da stanovanja preskrbi jeno

Vedno svežo in lepo

pšenično moko

staro in novo KORUZO, debela otrobe, lanene trojine, prvovrstna semena, vse vrste umetna gnojila, cement itd. itd. 2% popust — dobite vedno najceneje pri Kmetijskem gospodarskem društvu v Dolenjem Logatcu in pri podružnici v Hotedrtici.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebnosti ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslovo oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

30 panjev kranjčev kupim po končani paši. Ponudbe z navedbo cene poslati na Anton Logar p. Cerknica 169.

Radioaparati z skumulatorjem in sušilno baterijo na prodaj za Din 900.— Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 8981.

Gospodinja, ki bi delala vse, pošteno, varčno, pridno sprejem takoj proti dobri plači. Anton Vrhovec, Dravice 102, pri Ljubljani.

Iščem fanta 15. do 18. letnega za pomočaa kmečka dela. Ivan Štrukelj, Pržan 2, pri št. Vid nad Ljubljano.

Išče se fant 14 do 18 let star za hlapca, vajen delati na polju in voziti s konji za takoj. Naslov pove uprava »Domoljuba« št. 8821.

Valenca za pekovoško obrt sprejem. Oskrba v hiši. Naslov v upravi pod št. 8844.

Posestvo, 25 mernikov posevka, 7 oralov gozda, hiša in poslopja z opeko krita in nova, vodnjak, 20 minut od postaje in farne cerkve do 1. sept. naprodaj. Ziemberger Angela, Gor. Nemškava 9 pri Trebnju.

Živalna stroja eden skrajnov, prodam. Cena 1200 in 600 Din. Več L. Koprivec, Loški potok.

Mala hiša nasprodaj. Pripravno za vpokojece ali slično za eno družino. Jesih, Medvode.

Kolarskega vajenca sprejem takoj. Hrana in stanovanje pri meni. Andrej Preberan, Radovljica, Gorenjsko.

31

na in misleč, da ura bije, začne šteti. Steje in steje: 12, 15, 20. »Kaj bo, kaj bo«, začne klicati, »tako pozno še nikoli ni bilo!«

Eden, ki zna. — »Vi tako dobro znate zemljepis,« je dejala gospa Hitrobo-gata, »povejte mi no, kako se prav izgovori ime glavnega mesta v Srbiji — Bukarešta ali Budapešta?«

Prekosil gaje. A: (star vojak): »V svetu sem videl tako veliko njivo, da so pri prvi brazdi ravno opoldne prišli na sredo njive in južinali.« — B: »Jaz sem pa videl vole, ki so imeli pol metra debele roge.« — A: »Kje pa?« — B: »Ravno na tili njivi so orali.«

Oče je rekel, da bo pustil domačemu psu Bobiju odsekati rep, ker je to lepo in moderno. — Mladí Time: »Ata, toda ne pusti, da bi Bobiju namerak odsekali cel rep, temveč vsak dan nekaj, da ga ne bo preveč bolelo!«

Mož beseda. — Krojač: »Prosim, da poravnate račun!« — Dijak: »Ta mesec vam ne morem plačati!« — Krojač: »Tako ste rekli tudi prejšnji mesec!« — Dijak: »No, ali nisem ostal mož beseda?«

doba ne poteče, naj ostane ta stvar nasproti vsem drugim najgloblja tajnost. Če se bosta mladca strogo držala teh pogojev, potem bo tudi grofica smatrala svojo besedo kot obvezno in potem bi ji bila gospodična Nora dobrodošla kot hčerka. Če pa se ne bosta ravnala po njenih željah, se nikakor ne bo čutila vezane.

Ravnatelj je tiho poslušal, le krepko je vihal konice svojih brk. »Grofica računa na izpremembo stvari in na potek časa,« je rekel po nekaj minutah molka. »Morda ne storim jaz nič manj, če sprejem te pogoje. Naj bo! ... Mladca se morata podvreči preizkušnji! Ni nič prevelika za tako nenavadno volitev. Toda povejte grofici, da vem, kaj namerava in da upam prav tako kot ona.« Nenadoma je skočil kvišku ter šel vnovič nemirno sem in tja. »A svojemu otroku hočem zgraditi tudi most,« je rekel po kratkem premolku. »Hočem odpraviti oviro, ki obstoji, četudi je gospa grofica proti meni ne omenja. Vem, kakšen je položaj mladega grofa, kakšne koristi mu uidejo, če se ne poroči s svojo sestrično. Te koristi mu more otrok cirkuškega jahača vsaj nadomestiti. Povejte torej gospej grofici, da bi moji hčeri ne bilo treba iskati grofa; morda bi bil še marsikdo srečen, če bi jo dobil. To je njena dola na dan poroke.« Pokazal je na list papirja, ki ga je bil pravkar napisal.

Kaplan je ostrmel nad visoko vsoto in ravnatelj je zrl z nekim zadovoljnim smehljajem njegov malone osupli obraz.

»Zaničevani poklic ni bil tako slab,« je rekel nekoliko zasmehljivo. »Početvoril je premoženje moje prve žene in polovica je takoj Norina last, Grofica se lahko o tem prepriča, ker sem naložil svoje premoženje v banke; tudi sem na razpolago za vsako nadaljnje pojasnilo. A povejte ji še več; vem namreč, da tu ne zadostujejo samo zlati mostovi. Povejte, da ima moja

hči pravico do drugega imena kot je moje, ki je morda nekoliko preveč znano po svetu. Ona zopet lahko dobi ime svojega starega očeta, ki je bilo ugledno staro francosko ime in za čigar dokaz bom še lahko predložil listine ... Meni se bo potem popolnoma odpovedala,« je nadaljeval in glas se mu je malce tresel. »A tudi njena mati se je meni na ljubo odrekla vsemu in zato nočem skopariti pri otroku.«

Bolestni izraz pri zadnjih besedah ga je zopet izpremenil v moža onih dni. Kaplan je skočil kvišku in ga prijel za roke. »Vi se veliko trudite, da bi zrnali naš pot,« je rekel »in grofici in grofu Kurtu se bo to zdelo vredno priznanja.«

»To je komaj dovolj,« je rekel in zmajal z glavo, »in po nazorih tega stanu tudi upravičeno. Bolje bi bilo, ko bi bili že od vsega početka ravnali drugače; potem bi bila šla moja pot in ne bi zašla v te zapletljave.«

»Da bi bila padla morda še globlje in huje,« je resno rekel kaplan. »Mati ni skrbela le za časno srečo, ona je skrbela tudi za otrokovo dušo.«

»Da, če premostrivaste stvar z verskega vidika,« je malomarno rekel ravnatelj. »V življenju pa človek za to polagoma otopi; mi posvetni ljudje moramo vzeti stvari kakor so. Ob moji strani bi bila zdaj Nora najslavnejša lepota dneva, predmet mojega ponosa, zdaj pa moram svojega kloniti njej na ljubo ... Tako je na svetu!«

Na njegov ugovor kaplan ni nič odgovoril. Videl je, kako vedno bolj je jemal čas ravnatelju njegove poprejšnje nazore in ga vedno globlje potiskal v njegov sedanji krog.

»Ali vi sami ne boste nikoli mislili na to, da bi si privoščili miru in nehal s tem razburljivim poslom, ko imate na razpolago tako bogata sredstva?«

Pred 50 leti

je prvi separator izumil ženijski švedski inženir De Laval, zgradila ga je pa Alfa-tvornica v Stockholmu. Od tega časa so se dvignile Alfa-tvornice do svetovne-ga koncerna

zgradile nad 3.500.000 separatorizov
in zaslužile 1.300 odlikovanj.

Alfa-separatorji za mleko.

Alfa-separatorji za čiščenje olja za elek-tro-tvornice in vse industrije.

Alfa-separatorji za čiščenje bencina.

Alfa-separatorji za kvas.

Alfa-separatorji za izdelovanje lakov in barv itd. so prvi na svetu.

Alfa-tvornice proizvajajo nadalje hladil-ne stroje za industrijo živil in to-varne za led.

Mlekarne naprave za ročni in strojni pogon za mestne (občinske) mlekar-ne ter za tovarne masla.

Kante za mleko in drugo posodo.

Stroje za moko, parne stroje itd.

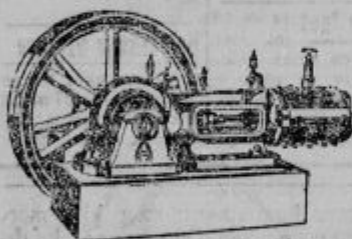
Alfa-brzoparilni kotel

kot parilnik za krmo, za žganjekuho, kot kotel za sir, za izdelovanje brezalko-holnih pijač itd. je povsod poznan in zahtevan.

ALFA d. d.

Zagreb, Boljkova 46.

Sotrudnike, zastopnike in prodajalce išče-mo za vsak kraj v deželi in prosimo inte-resente, da nam pišejo brez odloga.

Letošnje premovanje plemenskih konj

v ljubljanski oblasti priredi oblastna samo-uprava (oblastni odbor) s sodelovanjem konjerejskega društva, kakor smo zvedeli, v sledečih krajih:

1. V četrtek 29. avg. ob 8 dop. v Št. Vidu nad Ljubljano. - 2. V petek 30. avg. ob 8 dop. na Igu. - 3. V nedeljo 1. sept. ob 8 dop v Št. Jerneju. - 4. V ponedeljek 2. sept. ob 8 dop. v Brezicah. - 5. V torek 3. sept. ob 8 dop. v Kranju. - 6. V sredo 4. sept. ob 9 dop. v Lescan. - 7. V četrtek 5. sept. ob 8 dop. v Mengšu. - 8. V petek 6. sept. ob pol 9 dop. v Vel. Loki.

Kakor smo doznali, pridejo v poštev za premovanje le konji, ki ustrezajo značilnemu tipu dotičnega plemen. okoliša. Lastniki plemenskih konj morajo premo-valni komisiji dokazati potom plemenit-nega lista, da je konj potomec oblastnega odnosno licenciranega žrebca. Izjema je dovoljena le pri plemenskih kobilah, če dokaže posestnik, da je kobila že tri leta

v njegovi lasti. — Pri premovanju se bo predvsem upoštevalo one plemenske ko-nje, ki so najbolj sposobni izboljšati konje-rejo dotičnega okoliša. Prednost imajo oni konji, ki dokažejo tudi potomstvo po ma-teri. — Ogledovanje in premovanje se bo vršilo za sledeče skupine:

I. skupina: Žrebetne kobile, in sicer pri mrzlokrvnem plemenu od njih štiri leta, pri toplokrvnih pa od petega leta starosti dalje. Prednost imajo ob enaki kakovosti mlajše oziroma one z dobrim zarodom.

II. skupina. Triletne nepripuščene ali štiriletne pripuščene žrebice toplokrvnih plemen ter tri- in štiriletne pripuščene žrebice mrzlokrvnih pasem.

III. skupina. Dveletne žrebice in dve-letni žrebčki, ako obetajo postati dobri za pleme.

IV. skupina. Enoletne žrebice in žre-bički, ki obetajo postati dobri za pleme in dokažejo tudi materin rod potom plemenitnega lista.

Živinski potni list je treba za vsakega konja prinesiti seboj.

MEH ZA SMEN

Bila je hči trgovca ter kot taka tudi vzgojena. Poročila je nekega meščana, ka-teri je kmalu po poroki z avtom smrtno ponesrečil. Hči-vdova je brzojavila svojim staršem: »Janko danes ubit, cestna nezgo-da. Izguba krita z zavarovalnino.«

Ko so med vojno hoteli vse moške vtakniti v vojaško suknjo, se je v nekem kraju, kjer je bil nabor, sedemdesetletni možakar strašno razhudil, češ, vse bo šlo in nazaj morda ne več. »E, čemu se le raz-burjate, oče, saj vam ne bo treba nikamor in ne bodejte vojak,« ga je miril eden so-sedov. — »Nič ne vemo kako še bo, vse je lahko, da tudi jaz grem, saj generale tudi potrebujejo.«

Velik luksuzni avto se je ustavil pred hotelom v gorski vasi. Star gospod, ki je izstopil, pravi gostilničarju: »Zdravnik mi je svetoval, naj si poiščem kraj, kjer stalno vleče južen veter. Ali tu pri vas vleče?« »Prav srečno ste zadeli, da ste se taš tu ustavili, gospod. Pri nas vedno južen veter vleče.« Gospod je oslinil prst ter ga držal kvišku, nato pa pravi: »Vedno, pravite? Ali se pa ne motite? Meni se pa zdi, da sedaj vleče sever.« Gostilničar pa ni bil v zadregi ter točno odvrne: »Imate prav, gospod. Sedaj ravno nazaj prihaja.«

Račun modrijana. »Ali si res Zakraj-šku včeraj sto dinarjev posodil?« »Res je, toda ne posodil, le poslušaj, kmalu bom imel denar nazaj. Zakrajšek dolguje Jančarju sto dinarjev in mu bo dal denar, ki si ga je od mene izposodil. Jančar bo vrnil Lipovšku isti bankovec, ker si je prejšnji teden od njega izposodil. Lipovšek bo ban-kovec izročil Tratarju, ker imata neko stavo vkup. Tratar pa je meni sto dinarjev dolžan in pazil bom, da denar dobim kakor hitro mu ga bo Lipovšek dal. Na ta denar že dolgo čakam in le na ta način ga bom dobil nazaj.«

Delavci so se v opoldanskem odmoru menili o postanku človeka. Vsak je pove-dal svoje mnenje, le Martin je molčal. »Še ti povej, kaj misliš,« so silili drugi vanj. »Raje ne govorim, če se spomnim, da sva z Gašperjem pred več leti to vprašanje ob-delavala.« — »Do kakšnega zaključka pa sta prišla?« so spraševali radovedni tova-riši. — »Sploh do nobenega,« je pojasnil Martin, »kajti Gašperja so odpeljali v bol-nico, mene pa na policijo.«

Vodnik je vodil skupino tujecev po me-stu ter jim razkazoval znamenitosti. Oč neprestanega razlaganja je bil že utrujen, a ker je bil to njegov kruh, se je še potru-dil in tolmačil dalje. »Tam na desni vidite spomenik, ki je bil pred kratkem odkrit.« »Zakaj pa ta spomenik stoji?« ga je vprašal eden izmed radovednih tujecev. — »Za-to, ker bi bilo čudno videti, ako bi ležal na tleh,« je odvrnil vodnik, ki se ni mogel več premagovati.

Zanimivosti.

Na Japonakem je bil 1. 1928. strašen potres, ki je bil združen s nič manj groznim požarom. Pogorela je tudi univerza v glavnem mestu Tokio in s njo velika in dragocena zbirka angleških knjig. Lord Curzon pa je sprožil misel, naj bi Anglija svojo naklonjenost do Japonske pokazala s tem, da univerzi knjige nadomesti. Delavska vlada v Angliji je v ta namen podarila 25.000 funtov (6.875.000 Din), bogate darove pa so poklanjale tudi knjigarne, založniki in učene družbe. Poslali so doslej na Japonsko že 32.000 kg knjig.

Rusija nad morske pse. Iz mesta Murmansk na polotoku Kola blizu finske meje je odplulo celo brodograd v Belo morje in tam nalovilo 60.000 morskih psov, ki so pokončili toliko rib, da so ribiči zaradi njihovega pustošenja propadali.

Promet skozi Suezki prekop napreduje. Lani (1928) je vozilo skoznj 6084 ladij, nad 500 več kot l. 1927.

Kolumbija in nafta. V republiki Kolumbija na severni obali Južne Amerike jako napreduje črpanje zemeljskega olja ali nafte (bencini), podobno kakor v sosednji Venezueli. Lani (1928) so pridelali nič manj kot 20 milijonov sodov (po 163,5 litrov), torej 33 milijonov hektolitrov!

Častno priznanje ameriškim katoličanom. Sivolas barski nadškof in srbski primas dr. Nikola Dobrečič se že drugič mudi v Ameriki, da zbere nekaj milijonov darov za cerkve in reveže svoje revne škofije. Ameriški listi z veliko radostjo objavljajo izjave dr. Dobrečiča o amer. katoličanin. Primas je rekel: »Občudujem čudovito pobožnost ameriških katoličanov. V Evropi sem posebno med Irce in Nemce opazil iskreno ljubezen do vere. Toda v Združenih državah čutim večji idealizem in vidim, da se vera tu mnogo bolj ljubi nego v mnogih evropskih deželah.«

Veletrgovina R. Sternecki. Celje, št. 19. Slov.

Ne premišljujte

če potrebujete obleko, ampak zahtevajte še danes od veletrgovine Sternecki nove vzorce, kjer boste našli ogromno izbiro sukna, ževjota in kamgarna za moške obleke, krasnega in modernega blaga za damske plašče, avije, žameta, parhenta, platna in razne druge manufakture za obleke in perilo. Naredilo vam Din 500 — pošlila se pristo pošlino. Novilistiran cenik s več tisoč slikami se pošlje vsakemu zastopniku in pristo.

Letoviščar: »Ali bi mi hoteli povedati, kako se napravijo mreže za ribji lov?«
Star ribič: »Zakaj ne. Napravite precejšnje število lukenj ter jih zvežite skup z vrstico.«

Prvovrstna gonilna jermena
in mlinsko-tehnične potrebščine priporoča trdva Čadež & Brcar, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 35.

Najboljša in večvrst. vina
dobite najceneje pri Kmetijskem gospodarskem društvu v Dolenjem Logatcu.

BRINJE

laško in hrvaško nudi najceneje
Fran Dogačnik-Ljubljana-Dunajska cesta 36

Bolni živci!

Mimo tolike muke, kolikor je dan v letu, mora iti nervozen človek; kakaj slabši in izčrpani živi grenijo življenje in povzročajo mnogo gorja. Trganje in bodilje, omotica, strahovitost, onemoglost ali obojestranski glavobol, šumenje v ušesih, migljanje pred očmi, motnje v prebavi, nespečnost, potanje, trganje v mišicah, nesposobnost za delo in mnogi drugi pojavi, to so redno posledica slabih, utrujenih, bolnih živcev.

Kako se rešite te nadloge?

Moja, ravno kar izšla knjiga razpravlja o nekem sredstvu, ki je postalo vir blaginje za človeštvo. Podpira na pravi čudečen način delavnost telesnih organov, ojačuje hrbenjačo in močnane kakor tudi mišice, ude, daje moči in voljo za življenje.

V boju za zdrave živce

dela to sredstvo čisto čudeže, vodi hranilja anovi do najskrajnejših delov tvorjenja krvi, oživlja, krepi, ohranja človeka mladega in svežega. Velja, da se sami preizkusite, da ne obljubljam nič nezanesljivega; vsakemu, ki mi piše, bom v tekočih dveh tednih poslal povsem zastoj in franko malo škatlico za poskušanje kakor tudi knjigo nekakega zdravnika s mnogostransko in dolgotrajno izkušnjo, ki je sam trpel te bolečine.

Sporočite mi vaš točen naslov in takoj vam pošljem zastoj, kar sem obljubil.

ERNST PASTERNAK, BERLIN S.O.
Michaelkirchplatz Nr. 13. Odd. 317

ŠOLSKI TEDEN

PRIREDI

OD 1. DO 10. SEPTEMBRA

VELETRGOVINA Z MANUFAKTURO

J. GROBELNIK

LJUBLJANA, MESTNI TRG 22

ZA SVOJO DECO SI NABAVITE VSE POTREBNO
OBLAČILO ZA JESEN PO SLEDEČIH CENAH:

ZA DEČKE!

Sukno za obleke od Din 55.— dalje
" " površnike " 70.— "

Blago za srajce

Flanela . . . . . od Din 11.— meter
Cefir . . . . . " 11.— "
Oksford . . . . . " 13.— "

Belo blago

Šifon II. . . . . " 7-90 "
Tkanina II. . . . . " 9-50 "
Šifon I. . . . . " 12.— "
Tkanina I. . . . . " 14.— "

OSTANKI

1/2
cene

ZA DEKLICE!

Blago voln. za obleke od Din 28.— metr.
Pralni žamet " " 35.— "
Blago za plašče " " 65.— "

Barhentil

Velour . . . . . Din 9.— met.
Snirli . . . . . " 12.— "
Cvirnati . . . . . " 14.— "

Clot za predpasnike

120 cm . . . . . Din 18-50 meter
130 cm . . . . . " 24.— "
140 cm . . . . . " 29.— "

Ure, zlatnino in srebrnino

kupite najboljše in najcenejše pri stari, priznani trgovki H. SUTTNER, LJUBLJANA

Največja in najsolidnejša razpošiljalnica - Razpošilja v vse kraje tu in inozemstva
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici znamk IKO, OMIKO, AXO

Prešernova
ulica 4

(poleg Frančiškanske cerkve)

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK!
H. Suttner-Ljubljana 1

China srebrno jedilno
orodje s 50 letno pisemno
tovarniško garancijo

China srebrno jedilno
orodje s 50 letno pisemno
tovarniško garancijo

Prešernova
ulica 4

(poleg Frančiškanske cerkve)

1. Voda, seveda mehka ali nekoliko omehčana z navadno kuhinjsko sodo,
2. Milo Gazela, ki ga dobite pri vsakem trgovcu,
3. Tako snažno belo perilo kot ga vidite na sliki

To je najenostavnejši in najboljši način pranja.

Prvovrstni čevlji vseh vrst

najceneje pri R. Vavpotič, Bled-Grad 40 (S-čn), na dvorišču. Za vsak par garancija. Popravila hitro in ceno.

Zelo važno

za čevljarke mojstre, gospodarje in gospodinjel

Da ustrežem v vsakem oziru vsem svojim stari in novim odjemalcem, sem se odločil s 1. septembrom t. l. vpeljati na novo

VSE VRSTE USNJA

V zalogi bom imel vedno le prvovrstne izdelke v črnem usnju in podplatih po najnižji ceni.

Odslej boste imeli priliko si nabaviti v moji pravi ljudski trgovini vse, kar rabite za dom in gospodarstvo.

Vsak, kdor pri meni kupuje, pomaga zniževati cene vsemu blagu, ker se držim načela: čim več razpečam blaga, tem lažje zahtevam pri tovarnarju ugodne cene — in vsled tega lahko tudi ceneje prodajam. Pridite, poskusite in prepričajte se!

Ivan A. Grosek,
trgovina z meš. blagom, Trebnje na Dolenjskem.

Edino najboljši šivalni stroji in pletilni švic.

„Dubied“ stroji ter kolesa

za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Petelinca
Grizner, Adler
Najnižje cene! Tudi na obroke!

Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.
Pouk v vozeju brezplačno.
neVteč! a garancija.

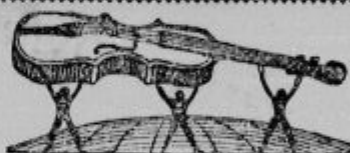
ZAHVALA IN NAZNANILO

Trgovina Habič se iskreno zahvaljuje svojim cenjenim odjemalcem za naklonenost katero so mi skozi 10 let izkazali v sedanjih prostorih na Novi cesti 35. Ob tej priliki naznanjam cenjenemu občinstvu, da bom odslej v renovirani trgovini z izpopolneno zaopremo, točno potrebne in solidne cenami skušal zadostiti ji cenjeno občinstvo, katero vladno prosim, da mi ohrani svojo naklonenost tudi v bodoče.

Z odličnim spoštovanjem

Ivan Habič - trgovina z meš. blagom - Vrhnika

Radio aparate, potrebščine in vse informacije Vam nudil
Peter Habič - trgov. z radijskimi potreb. - Vrhnika 36

Veliki ilustrovani CENIK

dobite za sonj. 300. Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL IN HEROLD

tovarna glasbil, gramofonov in harmonik

R. Lorger **MARIBOR** Štev. 107-B

Violine od Din 95.—, Ročne harmonike od Din 35.—,

Tamburice od Din 38.—, Gramofoni od Din 345.— dalje.

V VSAKO HIŠO „DOMOLJUBA“

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani

Brzojavni naslov: Gospobanka

(Miklošičeva cesta 10)

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. — Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije

Kapital in rezerve skupno nad Din 16,000,000.—, vloge nad 400 mil.

Podružnice:

Bled, Celje, Diakovo, Kočevje, Kranj, Maribor, Novi Sad, Sombor, Split, Sibenik

Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod ugodnimi pogoji.

Izdajatelj: Dr. Franc Kulovec.

Urednik: Viktor Centič.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Ček.